

PÄÄMÄÄRÄ:

Voin hyvin ja olen
tyytyväinen elämään.

Minulla on hyvä arki
ja mielekäs elämä.

HYTE-PEREHDYTYS:

Hyvinvoinnin ja terveyden
edistäminen (hyte)
– kuntien lakisääteinen
tehtävä

Sanna Salmela ja Terttu Piippo
Hyte-osahanke

Ihmislähtöinen hyvinvointikäsitys Pohjois-Pohjanmaalla

(Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimus 2019-2025)

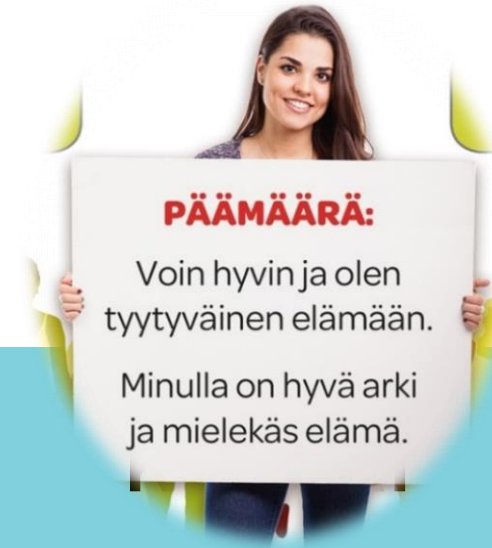
Minä, **pohjoispohjalainen ihminen**,
voin hyvin silloin, kun koen eläväni
hyvää arkea ja mielekästä elämää.

Hyvinvointiini vaikuttavat jokapäiväiset
arjen tarpeeni, askareeni, yhteisöni ja
ympäristöt, joissa elän ja toimin. Oma
toimintani ja arjen valintani
vaikuttavat omaan, läheisten ja
tulevien sukupolvien hyvinvointiin.

**Toivon tulevani
kuulluksi, nähdyksi, hyväksytyksi
ja ymmärretyksi ihmisenä
enkä yksittäisten tarpeideni kautta.**

Kunnan lakisääteiset hyte-tehtävät

Edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä

Asettaa strategisessa suunnittelussaan hyten **tavoitteet ja niitä tukevat toimenpiteet** kuntalaisten hyvinvointia kuvaavaan tietoon perustuen

Otaa huomioon **päätöksenteossa arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen** väestöryhmittäin

Nimeää hyten vastuutahon

Seuraa kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin

Valmisteleee valtuustolle **valtuustokausittain hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman**. Julkaisee sen julkisessa tietoverkossa.

Raportoi vuosittain valtuustolle elinoloista, hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä ja toteutetuista toimenpiteistä

Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

Tekee **hyte-yhteistyötä** alueensa muiden toimijoiden kanssa (julkiset toimijat, yksityiset yritykset, yleishyödylliset yhteisöt)

Edistää alueellaan hyte-työtä tekevien **järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia** hytessä

Kuntia ja hyvinvointialuetta koskevat lähes samat lakisääteiset hyte-tehtävät

KUNNAT

HYVINVOINTIALUE

Edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä

Nimeää hyten **vastuutahon**

Ottaa huomioon päätöksenteossa **arvioidut vaikutukset** ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin

Seuraa kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin

Valmistelee valtuustolle **valtuustokausittain hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman**. Julkaisee sen julkisessa tietoverkossa.

Asettaa strategisessa suunnittelussaan hyten **tavoitteet ja toimenpiteet**

Raportoi vuosittain valtuustolle elinoloista, hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä ja toteutetuista toimenpiteistä

Tekee **hyte-yhteistyötä** alueensa muiden toimijoiden kanssa (julkiset toimijat, yksityiset yritykset, yleishyödylliset yhteisöt)

Edistää alueellaan hyte-työtä tekevien **järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia** hytessä

Kunnat ja hyvinvointialue tukevat toisiaan hyte-työssä

KUNNAT

Toimittaa hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman hyvinvointialueelle

Toimii **hyte-yhteistyössä** hyvinvointialueen kanssa ja **tukee** sitä asiantuntemuksellaan

Tekee toimialojen välistä **hyte-yhteistyötä**

Osallistuu hyvinvointialueen hyte-neuvotteluihin

PÄÄMÄÄRÄ:

Voin hyvin ja olen tyytyväinen elämään.

Minulla on hyvä arki ja mielekäs elämä.

HYVINVOINTIALUE

Laatii hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman yhteistyössä kuntien kanssa

Toimii **hyte-yhteistyössä** kuntien kanssa. **Tukee kuntia** asiantuntemuksellaan ja hyteen liittyvässä kehittämistyössä.

Sovittaa yhteen sote-palveluja muiden toimijoiden palvelujen kanssa

Neuvottelee vähintään kerran vuodessa yhdessä kuntien ja muiden hyte-toimijoiden kanssa hyten tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta

Kaupungin- tai kunnanvaltuusto:

- käyttää kunnassa **ylintä päätösvaltaa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.**
- **vastaa** poliittisessa ohjauksessaan ja päätöksenteossaan **siitä, että kunnan toiminta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä sekä ennaltaehkäisee näitä heikentäviä asioita. Toiminnan perustana on asukkaiden hyvinvoinnin tilaa kuvaava tieto.**
 - Samalla hillitään kustannusten kasvua ja vaikutetaan kunnan valtionosuuksiin, mm. hyte-kertoimeen.
- **Hyväksyessään valtuustokausittain laajan hyvinvointikertomuksen sekä vuosittain hyvinvointiraportin ja –suunnitelman, valtuusto:**
 - **asettaa kuntalaisten hyvinvointia edistävät tavoitteet ja toimenpiteet** → ja varmistaa, että ne **sisältyvät talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan** niitä hyväksyessään.
 - **seuraa asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja toimenpiteiden toteutumista**
 - huomioi, että **hyvinvoinnin edistämisen asiat** sisältyvät kunnan **tilinpäätökseen**.
- Kunnan muilla hyvinvointi-asiakirjoilla voidaan tarkentaa valtuuston hyväksymän hyvinvointikertomuksen tavoitteita ja niiden toteuttamista.

ENNAKKOVAIKUTUSTEN ARVIOINTI (EVA)

- Päätöksenteossa valtuutetut vastaavat päätösten hyvinvointi- ja terveysvaikutuksista kuntalaisiin sekä kunnan hyvinvoinnin edistämistoimien vaikuttavuudesta, hyvinvointi- ja terveyserojen kehityksestä ja kunnan elinvoimaisuuden edistämisestä. **Päätöksenteon tukena voidaan käyttää päätösten valmisteluvaiheessa ennakko vaikutusten arviointia** kuntalaisten hyvinvointiin- ja terveyteen, kunnan talouteen, henkilöstöön ja ympäristöön.
- **Päätösten hyvinvointi- ja terveysvaikutusten arviointi on lakisääteistä** kunnalle (Terveydenhuoltolaki 1326/2010, § 11 ja 1.1.2023 alkaen Laki sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä 612/2021, §6).
- EVA jäsentää päätöksentekoa ja auttaa tekemään tietoon perustuvia, taloudellisesti kestävämpiä ja kuntalaisten hyvinvointia edistäviä päätöksiä.
- EVA tukee kuntastrategiaan ja hyvinvointikertomukseen **asetettujen tavoitteiden saavuttamista**.
- Ennakkoarvioinnista on saataville päättäjille tietoa ja **maksuttomia verkkokoulutuksia THL:n hyvinvointijohtamisen sivuilla:** <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/paatosten-vaikutusten-ennakkoarviointi>

Kiitos perehtymisestä!

Lisätietoja:

Oman kuntasi hyvinvointiryhmä ja
hyvinvointiyhdyshenkilö tai -koordinaattori

Sanna Salmela

Hyte-vastuuvalmistelija

Hyte-osahankkeen projektipäällikkö

sanna.salmela(a)popsote.fi, 040 5890 132

Pohjois-Pohjanmaan sosiaali-
ja terveysturvayhdistys ry

Perehdytyspaketin suunnittelu- ja toteutustiimi:

POPsoite-hankkeen Hyte-osahanke:

Sanna Salmela, projektipäällikkö

Janika Harju, hyte-asiantuntija

Anita Ohtamaa, hyte-asiantuntija

Terttu Piippo, hyte-asiantuntija

Arja Rantapelkonen, hyte-asiantuntija

Katja Vähäkuopus, hyte-asiantuntija

Helena Liimatainen, järjestö- ja yhdistysyhteistyön asiantuntija

PPSHP:n perusterveydenhuollon yksikkö:

Ulla Isopahkala, suunnittelija (hyte)

Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistys:

Anna Katajala, toiminnanjohtaja

Pohjois-Pohjanmaan sosiaali-
ja terveysturvayhdistys ry

